

ДНЕВНИКЪ 25.

ЗАСЪДАНІЕ НА 10 ФЕВРУАРИЙ 1882 ГОДИНА.

Прѣдсѣдателство г-нъ Д-ръ Янкуловъ.

Присѣдствуватъ 9 члена; отсъствува г-нъ Величковъ по болѣсть.

Протоколътъ отъ миналото засѣданіе (5 текущаго) се прочита и приема съ една поправка, изискана отъ г-нъ Д-ръ Странски.

Прочитатъ се три съобщения подъ № № 331, 368, 367 отъ г. Главний Управителъ, едно съобщение подъ № 671 отъ Дирекцията на Вжтрѣшниятъ Дѣла, едно съобщение подъ № 6853 отъ Дирекцията на Финансите, едно съобщение подъ № 400 отъ Дирекцията на Общитъ Сгради и пр. и едно съобщение подъ № 315 отъ Дирекцията на Просвѣщението.

На дневенъ рѣдъ е съобщението подъ № 400 отъ Дирекцията на Общитъ Сгради и пр., съ което извѣстява, че испратената отъ страна на Пост. Комитетъ геологическа карта на Источна Румелия, изработена отъ прѣподавателятъ при Областната Реална Гимназия въ Сливенъ, се прѣгледала отъ технический отдѣлъ. Нѣ за сега не е било възможно да се провѣри, защото за провѣрката на едно таква дѣло се изисквало толкова дълговрѣменна работа колкото почти и за самото ѝ съставление. Между това г-нъ Директорътъ прибавя, че отъ слабитъ срѣдства, съ които располагалъ съчинителътъ на картата, тя неможа да бѣде съвършено точна; нѣ каквато погрѣшка и да съдържа все пакъ заслужавала да се благодари съчинителътъ ѝ съ едно малко възнаграждение и то ако само цѣлѣта на испращаніето ѝ до Комитетътъ е да иска възнаграждение. Въ заключение г. Директорътъ казва, че за сега той задържалъ рѣчената карта въ Дирекцията, та съ врѣме да може да се узнае начинътъ на съставленіето ѝ и да се провѣри нейната точностъ.

Г-нъ Д-ръ Странски е на мнѣние да се попита Дирекцията на Общитъ Сгради и пр. какъ и по кой начинъ е станало съставленіето на прѣдмѣтната карта, т. е. дали при съставленіето ѝ е имало практически наблюдения, или тя е написана само отъ теоретическа точка зрение.

Г-нъ Юруковъ казва, че той человекъ (Шкорпилъ), като е дошаль въ земята на възнагражденията, намислилъ е и той да направи нѣщо т. е. да се отличи съ каквъ-годѣ трудъ, та да може да придобие едно възнаграждение. Че тая карта неможе да бѣде вѣрна, това никой неможе да откаже; защото за приготвяніето на единъ таквъ трудъ се изискватъ не два мѣсеци, нѣ дълго врѣме и голѣмъ трудъ. Това като е така, то г-нъ Юруковъ е на мнѣние да се поблагодари само съставителътъ на картата, безъ да му се отпуща парично възнаграждение.

Г-нъ Калчевъ не е съгласенъ съ г-на Юркуева и мисли, че тая работа трѣбва да се остави на Дирекцията на Общитѣ Сгради и пр., та тя ако намѣри за добръ да го възнагради, ако не да го остави безъ слѣдствие.

Слѣдъ кратко разискване въпросътъ се отлага за разрѣшение слѣдъ провѣрванieto отъ страна на Дирекцията точността на прѣдмѣтната карта.

Прочита се съобщението подъ № 671 отъ Дирекцията на Вътрѣшнитѣ Дѣла, съ което повръща прошенията подъ № № 82 и 83 на опълченцитѣ Янко Геновъ и Стайко Цанчовъ Дръхаровъ, тъй като нито кредитъ за пенсии за опълченци имало отпуснати въ бюджета, нито правилникъ за опълченцитѣ ѝ билъ съобщенъ.

Върху тоя въпросъ Постоянний Комитетъ взема слѣдующето рѣшение: „прошенията на двамата горѣспоменати опълченци да се повърнатъ обратно на Дирекцията на Вътрѣшнитѣ Дѣла, съ забѣлѣжка, че тѣ сж били испратени до нея на основание на чл. 7 отъ Публично-Административний Правилникъ за пенсии и възнаграждение на опълченцитѣ, който ако не ѝ се е съобщилъ ще ѝ се съобщи на скоро“.

Съобщението подъ № 315 отъ Дирекцията на Просвѣщенiето, съ което извѣстява, че не може да се позволи г-ну Бертрану въ Сливенъ да иде за Солуль да управлява тамошния Български пансионъ, защото освѣнъ задълженията му които ималъ като управител на Сливенскій правителственъ пансионъ, той билъ и прѣподавател на Френскій языкъ въ тамошната гимназия, се оставя за свѣдѣние въ архивитѣ.

Прошението подъ № 103 отъ опълченеца Георги Петровъ отъ Бани, повърнато отъ Дирекцията на Финанситѣ съ съобщението ѝ подъ № 6853 се оставя безъ слѣдствие, а просителю се отговаря, че съобразно съ чл. 7 отъ правилника за пенсии на опълченцитѣ той трѣбва да се отнесе до Дир. на Вътрѣшнитѣ Дѣла.

Прочита се съобщението подъ № 368 отъ г. Главний Управителъ, съ което повръща трети пѣтъ проекта на приказътъ за привилегията на Старо-Загорското Еврейско религиозно общество да състави особенъ избирателенъ отдѣлъ за избиранieto на единъ градски свѣтникъ, и моли да се гласува и приеме та да се изпълни чл. 1 на правилникътъ отъ 28 Марта 1880 год., който опрѣдѣля на 10 души числото на градскитѣ свѣтници за всѣкой главенъ окръженъ градъ, или пъкъ да му се покаже другъ нѣкой начинъ за допълнение на това число за градскій свѣтъ въ Стара Загора.

Г-нъ Геновъ мисли, че за допълнението на числото десетъ души свѣтници, правителството може да направи распорѣждане за да се избере или Турчинъ или Българинъ, нѣ никакъ не Евреинъ, защото законътъ не дава това право на тия послѣднитѣ. Освѣнъ това г-нъ Геновъ мисли, че Градскій Свѣтъ въ Ст.-Загора може да си остане съ деветъ души, защото чл. 163 на Органическии Уставъ никакъ не противорѣчи на това.

Г-нъ Д-ръ Странски прѣдлага да се отговори както слѣдва:

„Постоянний Комитетъ като има прѣдъ видъ, че числото на Евреитѣ въ Стара-Загора не е нито половината на онова отъ пѣлото число на единъ свѣтникъ; като има прѣдъ видъ още че тая народностъ едва въ послѣднитѣ мѣсеци е наела своето заселване и сществуване въ тоя градъ и че настоящето число на това

общество не може да се глѣда като окончателно съставено, изразява желание щото съвѣтъ на градскій съвѣтъ въ Стара-Загора да остане и за новий периодъ същій и безъ измѣнение до ново прѣброяване на населението като се основава на чл. 163 на Уставътъ.

Г-нъ Юрковъ е на мнѣние да се каже на правителството, че Комитетътъ не може да се съгласи за отпущанието на единъ съвѣтникъ на еврейтъ въ Старо-Загорскій градскій съвѣтъ, защото гѣматъ нито половината отъ изискуемото число избиратели.

Колкото до обстоятелството че има единъ Публично-Административенъ Правилникъ, тъй като той е неприспособимъ и противенъ на чл. 163 отъ Органическій Уставъ, който иска щото, за всѣка община да се опрѣдѣля числото на съвѣтниците, а рѣчений правилникъ ги опрѣдѣля по единъ общъ начинъ; за всичкитѣ тия причини Постоянний Комитетъ е на мнѣние да му се прѣдложи новъ правилникъ за тоя прѣдмѣтъ, който да бѣде основанъ на статистически данни и на нуждитѣ на мѣстото.

Слѣдъ кратко разискване въпросътъ се отлага за идущето засѣдане и се задѣлжава г. Прѣдсѣдателътъ да иде при г-нъ Главний Управителъ да се споразумѣе лично съ него.

Г-нъ Прѣдсѣдателътъ моли комиссията, избрана въ едно отъ послѣднитѣ засѣдания на Комитетътъ, съ цѣль да ревизира съществующитѣ въ градътъ пансионни, именно: пансиона на Марти, Чирпанскій, Помлянскій и Дѣвическій, да даде отчетъ за положението въ което се намиратъ рѣченитѣ пансионни.

Г-нъ Д-ръ Странски, членъ отъ комиссията взема думата и казва, че комиссията натоварена да разгледа пансионитѣ е констатирала слѣдующето:

Въ пансионътъ Марти се помѣщаватъ около 82 ученика въ три кѣщи, които съобщаватъ помежду си и на които само едни нѣжни врата служатъ за влизане и излизане.

Ученицитѣ (пансионаритѣ) се жалватъ:

1) Отъ недостатъчно топливо въ спалнитѣ и въ залата на занимаията. Въ първитѣ огньъ се е правилъ само вечеръ, а въ послѣднитѣ само прѣзъ часоветѣ на занимаията.

2) Отъ приготовленията на ястията, които били изобилно давани нѣ били безвкусни или отъ вкусъ неподходящъ на тѣхнитѣ.

3) Че залата за занимаията служила същеврѣменно и за трапезария, по която причина се губило врѣмето за занимание.

4) Че мѣсто за миеие служилъ дворътъ, въ срѣдата на който се намирала една щерна съ вода, отъ която трѣбвало всѣкой да си вади вода, и че тъй като една само кофа служила за вадение вода за миеие както и за пиение, то тая послѣдната не била прѣдпазена отъ нечистотии, и

5) Че прѣбиркитѣ не имъ се давали рѣдовно, самитѣ ученици били пращани да търсатъ нумерото си и не колосвали поне якитѣ имъ.

Относително първата точка комиссията мисли, че оплакванието е справедливо и че то е причинило а) отъ невъзможното стопляване на повечето стаи, на които стениитѣ и таванитѣ тънки и тукъ тамъ джри довольно голѣми не правятъ голѣма

сплхна на течението на въздуха и б) отъ неправението толкова огънь и такава топлина на каквато обикновено били привикнали.

Относително втората точка, мислимъ, че тъй като хлѣбътъ отъ много добро качество се дава доволно и провизиятъ за ястията се намѣриха тоже отъ добро качество, нѣма причина да не става добро ястие. По вкусътъ имъ който ние не съгледахме могълъ би да се поправи безъ врѣда на интересующата страна.

Третята точка е може би най важната вънъ отъ губението на врѣме, което не може да не се вземе въ внимание, е още и това че въздухътъ ѝ не може да бѣде чистъ. Нѣ заведението не располага съ друга зала и отстранението на тая сериозна причина, сега за сега, намъ се струва невъзможно.

Относително четвъртото оплакване комиссията мисли, че е нужно да се взематъ потребнитѣ мѣрки щото ученицитѣ като се миятъ на дворътъ да иматъ леснината да свършватъ това безъ забава и безъ притисканіе, като се съхранява същеврѣменно чистотата на водата за пиение.

Относително прѣпиркигѣ оплакванията не ни се видѣха доста сериозни, особено слѣдъ распорѣжданіето като се е взело вече щото ученици съ еднаква матрикула да иматъ прѣпиркигѣ си въ една прѣдѣлка на единъ особенъ за това ширтаръ.

Изобщо дрѣхитѣ на ученицитѣ и леглата, които сж поставени на едно прилично разстояние по мѣжду си, сж въ отношение на чистотата доволно порядочни.

Нѣ чистотата на спалнитѣ и залитѣ не е твърдѣ задоволителна и може да се прѣдиложи, че, особено въ спалнитѣ, тя нѣма да се издържи до като бѣде позволено на ученицитѣ да прѣкарватъ въ тѣхъ свободнитѣ си часове.

Съгледа се още че се е позволило на нѣкои заможни ученици да притурятъ постѣлки и покривки по удобни отъ колкото регламентарнитѣ, нѣщо което е породило мисль на незадоволствие въ другитѣ.

Комиссията съгледа още че има нѣкои камари съвсѣмъ не годни за живѣние, както напр. № 13, и оная прѣдоставена за болни. Първата трѣбва да бѣде затворена, а за втората цѣль трѣбова да се опрѣдѣли нѣкоя по добра и съотвѣтствующа за такова нѣщо стая.

Санитарното състояние на ученицитѣ ни се виде твърдѣ задоволително. Комиссията намѣри само двама ученика, отъ които единий бѣ на прѣкарване болѣстѣта си, а другий почти оцѣлелъ.

Относително умрѣлий ученикъ, въспитаникъ въ тоя пансионъ, той се е разболѣлъ въ него и вторий день е билъ излѣзалъ вънъ да се гледа, като му се дало право да вика лѣкаръ, кѣтото обича да го лѣкува за смѣтка на съдържателя.

На комиссията се струва, отъ всичко това що видѣ, че съдържательтъ на пансионътъ се труди доволно за постижението добрата цѣль, нѣ главното прѣбитствие за непостиганието ѝ се състои именно въ самото здание, което не отговаря никакъ на това пазначение.

Единъ младъ чловѣкъ отъ назителитѣ на рѣдѣтъ и тишината, билъ казватъ ученицитѣ, недоволенъ сериозенъ въ нѣкои случаи, а въ други твърдѣ строгъ, нѣ въ всѣкой случай невдххвалъ почетъ и уважение въ тѣхъ, щото немогълъ да послужа за пазначението си.

Въ пансионътъ називаемъ Черпански се помѣщаватъ около 16 ученици. Помѣщението сравнително е довольно добро. Леглата и прѣпаркатѣ не сж твърдѣ задоволителни, тия отговарятъ съ състоятелността на ученика. Храната задоволителна. Санитарното положение сжщо. Рѣдътъ и тишината сж поддържане на пансионътъ Марти и ученицитѣ, като изискватъ задоволствие отъ съдържателя, даватъ да се разумѣе, че то произлиза 1) отъ малкото число на ученицитѣ въ сравнение съ помѣщението и 2) отъ строгостта на дисциплината, която се вижда да е по-малка отъ оная въ първия.

Пансионътъ називаемъ Пошански (името на съдържателя) заслужва особно внимание. Въ него се помѣщаватъ около 25 ученици, отъ които едно малко число на свое иждивение, а останалитѣ на правителствена и окръжна субсидия. Почти никакъвъ рѣдъ не сжществува нито въ леглата имъ, нито въ облѣклата имъ, нито въ заниманията имъ. Нечистота въ илѣна смисль на думата владѣе почти на вѣрѣдъ. Особено ученицитѣ на окръжна (Пловдивска) субсидия сж лишени отъ прѣпарки и отъ добри и достатѣчни дрѣхи.

Ученицитѣ казватъ за топливо и храна имъ се давала довольно достатѣчно и били задоволни. Хлѣбътъ който имъ се дава е отъ сѣдно качество и отъ прѣжний день.

Слѣдъ посѣщението тия пансионъ, като видѣхме дѣвическии пансионъ, въ който има около 35 ученички, почувствувахме особно задоволение отъ порядѣктъ и чистотата на самитѣ както и на спалнитѣ. Въспитаницитѣ на тоя пансионъ не изразиха никакво оплакване. Оганъ въ спалнитѣ имъ се прави само вечеръ. Хлѣбътъ и ястиетата достатѣчни. Готви се овче мѣсо а не говеждо. По правилата на пансионътъ по двѣ ученички рѣдомъ сж задѣлжени да се занимаватъ съ слаганнето, пареждането и вдигането трапезата.

Залата за занимание е отдѣлна отъ оная за ядене. Спалнитѣ биватъ дневно почти затворени.

И така както и въ другитѣ пансионъ нѣкои отъ леглата сж близо до прозорцитѣ и изложени на течение на въздуха. Въ нѣкои стаи леглата сж твърдѣ близо и почти безъ расстояние по мѣжду си.

Готварницата се намира въ долний катъ на кжщата и каквито мѣрки да се зематъ, въздухътъ на кжщата особено лѣтъ неможе да бжде съвсѣмъ прѣдпазень отъ пейното влияние.

При всичкото старание за чистотата и за храната помѣщението на тоя пансионъ тѣй сжщо неотговаря за такава цѣль.

Въ санитарно отношение воспитаницитѣ сж добрѣ; болни нѣмаше ни една. Стая особна за болни нѣма.

Въ заключение на дотукъ изложеното, комиссията е на миѣние, че въобще помѣщенията на пансионитѣ неотговарятъ за такава цѣль, че кжцитѣ на тѣй називаеми французски пансионъ, съвършено неотговарятъ, особено като се има прѣдъ видъ числеността на ученицитѣ. Тя е на миѣние още, че въ интересътъ на самитѣ ученици ще бжде, ако пансионътъ Пошански се затвори или поне се промѣни съдържателя му, съ цѣль за да се подобри положението на ученицитѣ въ иченическо и морално отношение.

Комиссията мисли, че една голѣма частъ отъ недостатѣцитѣ, които тукъ се означиха, биха могли да се отстранятъ чрезъ чести и неочаквани ревизии отъ онова управление, което е натоварено съ грижата на тия завѣдения.

По прѣдложение на г-нѣ Д-ръ Чомаковъ, Комитетътъ помолва г-нѣ Докторъ Странски да изложи писмено недостатѣцитѣ, които комиссията е констатирала въ пансионитѣ и мѣрките които трѣбва да се взематъ за подобрене на положението имъ.

Прочита се едно съобщение отъ г-нѣ Главний Управителъ подъ № 331, съ което прѣпироважда прѣписи отъ докладитѣ на г. Директара на Вътрѣшнитѣ Дѣла и на Пловдивскій Полицейсторъ, въ което се излагатъ причинитѣ, по които не било възможно да се отстъпи зданието въ което се помѣщава Полицейското Управление за помѣщение на Постоянний Комитетъ.

Г-нѣ Геншовъ е на мнѣние да се отговори, че съ испращанieto на рапортитѣ, за които е рѣчь по горѣ, Комитетътъ се туря въ трудното положение да разисква и комбатира мнѣнието на полицейстора. За да избѣгне това той е принуденъ да се откаже отъ своето искание.

Г-нѣ Калчевъ е на мнѣние да се прѣкъсне тая прѣписка и да се задѣлжи вѣткой да намѣри друго помѣщение.

Слѣдъ кратко разискване Комитетътъ натоварва г-на Прѣдседатели да иде повторително при г-нѣ Главний Управителъ да му прѣдстави нуждата за испразването на рѣченото помѣщение, а за отговоръ на съобщението той взема слѣдующето рѣшение:

Слѣдъ това г-нѣ Прѣдседателътъ затваря заседанието на 5 часа вечерта.

Прѣдседателъ: Д-ръ Янкуловъ

Подпрѣдседателъ: Д. Юруковъ

Секретаръ: Д. Стамурловъ.